

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA – PZU ZWIERZĘTA – UBEZPIECZENIE NIEDOTOWANE ZWIERZĄT

ustalone uchwałą nr UZ/338/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r.
Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej
ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/215/2018 z dnia 6 lipca 2018 r.
Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	§ 1 ust. 4, § 2, § 3, § 4, § 5, § 6, § 8 ust. 1, § 9, § 11, § 12, § 14, § 18, § 19, § 20, § 21, § 22, § 23, § 24 ust. 1–3, 5, 7, 8, 10–12, § 25, § 26, § 29, § 30, § 31
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§ 1 ust. 4, § 2, § 3, § 4, § 5, § 6, § 7, § 8 ust. 1, § 9, § 11, § 12, § 13 ust. 3 i 5, § 14, § 18, § 19, § 20, § 21, § 22, § 23, § 24 ust. 4, 6, 7, 9, 13, § 29, § 30, § 31

ROZDZIAŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

- Niniejsze ogólne warunki ubezpieczenia – PZU Zwierzęta – Ubezpieczenie Nietotowane Zwierząt (zwane dalej „OWU”) mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną (zwaną dalej „PZU SA”) z osobami fizycznymi, osobami prawnymi albo jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi (zwanymi dalej „ubezpieczającym”).
- W porozumieniu z ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odbiegające od ustalonych w OWU. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odbiegających, OWU mają zastosowanie w zakresie nieuregulowanym tymi postanowieniami.
- PZU SA zobowiązany jest przedstawić ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU SA nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego lub ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.

- W sprawach nieuregulowanych w OWU, do umowy ubezpieczenia mają zastosowanie odpowiednie przepisy kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.

§ 2

- Przez pojęcia użyte w OWU należy rozumieć:
 - akty terroryzmu** – działania indywidualne lub grupowe skierowane przeciwko ludności lub mieniu w celu wprowadzenia chaosu, zastraszenia ludności, dezorganizacji życia publicznego, transportu publicznego, zakładów usługowych lub wytwórczych – dla osiągnięcia skutków ekonomicznych, politycznych lub społecznych;
 - choroba zakaźna zwierząt podlegająca obowiązkowi zwalczania** – chorobę, która w dniu powstania szkody wyszczególniona jest w wykazie chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania zgodnie z ustawą o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
 - dokument ubezpieczenia** – dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia (np. polisa);
 - franszja ilościowa** – wyłączenie odpowiedzialności PZU SA za bydlę padłe lub ubite z konieczności w ilości wskazanej w OWU;
 - gospodarstwo wielkostadne** – gospodarstwo rolne prowadzone przez producentów lub hodowców zwierząt,

posiadające ewidencję księgową obejmującą dokumentację wartości produkcji lub obrotu zwierzętami;

- 6) **koń** – konia rekreacyjnego, konia roboczego, konia sportowego;
 - 7) **koń rekreacyjny** – konia niebędącego koniem roboczym lub sportowym, np. konia użytkowanego w agroturystyce;
 - 8) **koń roboczy** – konia użytkowanego do prac w rolnictwie lub do prac poza rolnictwem, np. do prac w lesie;
 - 9) **koń sportowy** – konia uczestniczącego w zawodach sportowych; przez konia sportowego rozumie się również konia wyścigowego;
 - 10) **opas** – proces obfitego żywienia zwierzęcia w celu uzyskania możliwie najwyższej wagi zwierzęcia;
 - 11) **padnięcie** – śmierć zwierzęcia lub płodu zwierzęcia, która nastąpiła wskutek choroby, wypadku, zdarzeń losowych określonych w ust. 2 pkt 1–6;
 - 12) **RP** – Rzeczpospolitą Polską;
 - 13) **ubezpieczony** – osobę, na rachunek której została zawarta umowa ubezpieczenia;
 - 14) **ubój z konieczności** – ubój zwierzęcia (dobicie zwierzęcia) będący następstwem choroby, wypadku, zdarzeń losowych określonych w ust. 2 pkt 1–6, gdy lekarz weterynarii stwierdził na piśmie, że:
 - a) choroba zwierzęcia była nieuleczalna i istniało prawdopodobieństwo śmierci zwierzęcia w najbliższym czasie lub
 - b) konieczne było bezwzględne skrócenie cierpienia zwierzęcia;
 - 15) **udział własny** – określona w umowie ubezpieczenia procentowo w stosunku do odszkodowania wartość pomniejszającą odszkodowanie, stanowiącą ryzyko własne ubezpieczonego;
 - 16) **wypadek ubezpieczeniowy** – niezależne od woli ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, określone w § 4 ust. 1 i 2, § 5, § 6, § 29 ust. 8, § 30 ust. 7 i 8, § 31 ust. 4, w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia;
 - 17) **zwierzęta gospodarskie** – następujące zwierzęta wchodzące w skład gospodarstwa rolnego: konie robocze, bydło, owce i kozy;
 - 18) **zwierzę hodowlane** – zwierzę poddane ocenie wartości użytkowej lub hodowlanej, dla którego jest prowadzona dokumentacja hodowlana, z wyłączeniem ryb.
2. Szkody spowodowane przez:
- 1) **huragan** – oznaczają szkody powstałe w wyniku działania wiatru o prędkości nie mniejszej niż 17,5 m/s, ustalonej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (zwany dalej „IMI GW”), którego działanie wyrządza masowe szkody; w przypadku braku możliwości uzyskania opinii IMIGW, wystąpienie huraganu stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania lub w bezpośrednim sąsiedztwie;
 - 2) **lawinę** – oznaczają szkody powstałe wskutek gwałtownego zsuwania się lub staczania mas śniegu, lodu, skał lub kamieni ze zboczy górskich;
 - 3) **obniżenie się ziemi** – oznaczają szkody powstałe wskutek:
 - a) obniżenia się terenu z powodu zaważenia się podziemnych pustych przestrzeni w gruncie;
 - b) ruchów mas ziemi na stokach;
 - 4) **ogień** – oznaczają szkody powstałe w wyniku działania ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się o własnej sile;
 - 5) **powódź** – oznaczają szkody powstałe wskutek:
 - a) podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących,
 - b) spływu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych,
 - c) podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych (cofka);
 - 6) **piorun** – oznaczają szkody będące następstwem bezpośredniego wyładowania atmosferycznego na ubezpieczone zwierzę lub na obiekt, w którym przebywa ubezpieczone zwierzę, pozostawiające bezsporne ślady tego zdarzenia;

- 7) **rabunek w czasie transportu** – oznaczają szkody powstałe wskutek zabru ubezpieczonych zwierząt podczas transportu tych zwierząt, z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego jej użycia wobec osoby dokonującej transportu zwierząt lub z doprowadzeniem takiej osoby do nieprzytomności lub bezbronności;
- 8) **wypadek** – oznaczają szkody powstałe wskutek niezależnego od woli ubezpieczonego zdarzenia przyszłego i niepewnego o charakterze nagłym, niebędącego chorobą lub zdarzeniem losowym określonym w pkt 1–6.

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 3

1. Z zastrzeżeniem ust. 3, ubezpieczeniem mogą być objęte:
 - 1) zwierzęta gospodarskie;
 - 2) konie sportowe, konie rekreacyjne;
 - 3) trzoda chlewna, z zastrzeżeniem ust. 2;
 - 4) zwierzęta futerkowe;
 - 5) inne zwierzęta niż wskazane w pkt 1–4 i 6–7, z wyjątkiem:
 - a) drobiu,
 - b) psów,
 - c) kotów;
 - 6) pasieki;
 - 7) ryby.
2. Trzoda chlewna może być objęta ubezpieczeniem, jeżeli znajduje się w gospodarstwie wielkostatnym.
3. Ubezpieczeniem mogą być objęte jedynie zdrowe zwierzęta i bez wad.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 4

1. W umowie ubezpieczenia zwierząt, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1–3, PZU SA odpowiada za szkody:
 - 1) powstałe wskutek padnięcia albo
 - 2) powstałe wskutek padnięcia oraz powstałe wskutek uboju z konieczności– w zależności od wyboru ubezpieczającego.
2. W umowie ubezpieczenia zwierząt, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 4 i 5, PZU SA odpowiada za szkody powstałe wskutek padnięcia oraz szkody powstałe wskutek uboju z konieczności.
3. W umowie ubezpieczenia zwierząt, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 6, PZU SA odpowiada za szkody określone w rozdziale III.
4. W umowie ubezpieczenia zwierząt, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 7, PZU SA odpowiada za szkody określone w rozdziale IV.
5. W umowie ubezpieczenia zwierząt, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1–5, stosuje się udział własny wynoszący:
 - 1) 25%, z zastrzeżeniem pkt 2;
 - 2) 35% – w odniesieniu do szkód z tytułu ubezpieczenia krów w wieku powyżej 6 lat, ustalonego na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia, oraz w odniesieniu do szkód w krowach rodzących powstałych w czasie porodu i w okresie 14 dni od dnia porodu.
6. W umowie ubezpieczenia stada bydła obejmującego co najmniej 10 sztuk stosuje się franszysę ilościową w wysokości 5% wielkości stada bydła, przy czym przy wyliczeniu ilości bydła objętego franszyszą ilościową końcówki mniejsze niż 0,5 pomija się a końcówki równe bądź większe od 0,5 podwyższa się do pełnej liczby.
7. Umowa ubezpieczenia obejmuje szkody powstałe na terytorium RP w okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień § 6 ust. 5.

§ 5

1. W umowie ubezpieczenia zawartej w zakresie, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 2, za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej odpowiedzialność PZU SA może zostać rozszerzona o:
 - 1) szkody powstałe wskutek utraty płodu lub młodego przychódka u bydła i koni spowodowanego:
 - a) poronieniem co najmniej 3-miesięcznego płodu lub urodzeniem się nieżywego co najmniej 3-miesięcznego płodu w wyniku porodu,

- b) utratą życia przez co najmniej 3-miesięczny płód wskutek padnięcia lub wskutek uboju z konieczności jego matki z powodu choroby lub wypadku,
 - c) padnięciem lub ubojem z konieczności cielęcia w wieku do 30 dni i źrebęcia w wieku do 180 dni, licząc od dnia porodu;
- 2) koszty związane z utylizacją zwłok (zbiór zwłok, transport i przetworzenie zwłok) była i koni roboczych.
2. W przypadku rozszerzenia odpowiedzialności PZU SA, o którym mowa w ust. 1, stosuje się udział własny wynoszący 25%.

§ 6

1. Z zastrzeżeniem ust. 4, w przypadku zwierząt, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1–4, umowa ubezpieczenia może być zawarta na okres transportu, wystawy lub zawodów tych zwierząt, a w przypadku ubezpieczenia owiec i młodego bydła chowanych z przeznaczeniem na opas również na czas tego opasu.
2. W umowie ubezpieczenia zwierząt, o których mowa w § 3 ust. 1 pkt 1–4, zawartej na okres:
- 1) transportu, z zastrzeżeniem ust. 3;
 - 2) wystawy;
 - 3) zawodów
– PZU SA odpowiada za szkody powstałe wskutek padnięcia oraz powstałe wskutek uboju z konieczności.
3. Umowa ubezpieczenia, o której mowa w ust. 2 pkt 1, obejmuje również ryzyko rabunku w czasie transportu.
4. Umowa ubezpieczenia na okres transportu, wystawy lub opasu zwierząt może być zawarta, jeżeli umową tą objęte zostaną wszystkie zwierzęta tego samego gatunku wchodzące w skład transportowanej, wystawianej lub opasanej partii zwierząt.
5. Umowy ubezpieczenia, o których mowa w ust. 2, za opłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej mogą obejmować również szkody powstałe poza terytorium RP.
6. W przypadku umów ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1, stosuje się udział własny wynoszący 25%.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU SA

§ 7

1. PZU SA nie odpowiada za szkody:
- 1) wyrządzone umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa przez ubezpieczającego lub ubezpieczonego, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słusznosci;
 - 2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczający lub ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
 - 3) spowodowane przez wadę lub chorobę, która istniała w chwili zawierania umowy ubezpieczenia i o której PZU SA nie wiedział w chwili zawierania umowy ubezpieczenia;
 - 4) spowodowane przez chorobę przekazywaną dziedzicznie;
 - 5) powstałe wskutek zmian zwyrodnieniowych lub innych zmian dotyczących kończyn zwierząt, będących wynikiem choroby, która istniała w chwili zawierania umowy ubezpieczenia i o której PZU SA nie wiedział w chwili zawierania umowy ubezpieczenia;
 - 6) spowodowane przez chorobę, której można było uniknąć, gdyby ubezpieczony poddał zwierzę profilaktycznemu szczepieniu;
 - 7) spowodowane przez chorobę zakaźną zwierząt podlegającą obowiązkowi zwalczania;
 - 8) w hodowli zwierząt prowadzonej dla celów doświadczalnych;
 - 9) spowodowane przez brak paszy, niezależnie od przyczyn, które ten brak spowodowały;
 - 10) spowodowane przez zaniedbania żywieniowe wynikające z niedokarmienia lub karmienia zwierząt nieodpowiednią paszą;
 - 11) spowodowane stanem wojennym, stanem wyjątkowym, działaniami wojennymi, strajkiem, wewnętrznymi zamieszkami, rozruchami, aktami terroryzmu;
 - 12) spowodowane trzęsieniem ziemi, działaniem energii jądrowej;
 - 13) powstałe wskutek niezapewnienia właściwych warunków bytowania, użytkowania i pielęgnacji zwierząt, określonych w przepisach prawa;

- 14) powstałe wskutek prowadzenia przez ubezpieczającego, ubezpieczonego lub inną osobę pojazdu mechanicznego, którym transportowane są zwierzęta, w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii, chyba że nie miało to wpływu na zajście wypadku ubezpieczeniowego;
 - 15) powstałe wskutek transportowania zwierząt nie przystosowanymi do tego celu środkami transportu;
 - 16) powstałe wskutek powierzczeniowych ran i uszkodzeń skóry zwierząt będących następstwem transportowania zwierząt;
 - 17) spowodowane przez grupę i inne choroby dróg oddechowych trzody chlewnej o wadze poniżej 85 kg oraz cieląt, będące następstwem transportowania zwierząt, mające miejsce w okresie od dnia 1 grudnia do dnia 15 marca;
 - 18) polegające na uśmierceniu zwierząt z powodu starości;
 - 19) nie przekraczające franszyzy ilościowej;
 - 20) w przypadku, którym mowa w § 18 ust. 4 pkt 4 lit. a.
2. PZU SA nie odpowiada również za szkody, jeżeli:
- 1) szkoda powstała w wyniku użytkowania konia w inny sposób niż to wynika z zawartej umowy ubezpieczenia, a PZU SA nie wyraził zgody na zmianę sposobu użytkowania konia;
 - 2) konie sportowe były używane podczas zawodów niezgodnie z przepisami organizatora zawodów.
3. PZU SA nie ponosi kosztów: znakovania, badania stanu zdrowia, leczenia, sekcji zwłok zwierząt oraz zaświadczeń wymaganych do objęcia zwierząt ubezpieczeniem.

ZAWARCIE UMOWY UBEPIECZENIA

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI PZU SA

§ 8

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na wniosek ubezpieczającego na okres jednego roku, z zastrzeżeniem § 6 ust. 1.
2. Ubezpieczający jest zobowiązany zgłosić do ubezpieczenia wszystkie posiadane zwierzęta w danej grupie, o której mowa w ust. 4.
3. Ubezpieczający powinien podać co najmniej:
- 1) gatunek zwierząt w podziale na grupy, o których mowa w ust. 4;
 - 2) rasę zwierzęcia;
 - 3) liczbę zwierząt w danej grupie;
 - 4) wiek zwierzęcia;
 - 5) pięć zwierzęcia;
 - 6) numer trwałego oznakowania zwierzęcia, o ile dane zwierzę takie posiada;
 - 7) w odniesieniu do koni – umaszczenie z jego odmianami na głowie, kończynach oraz sposób użytkowania;
 - 8) wartość zwierzęcia, przy czym w odniesieniu do owiec oraz młodego bydła chowanych z przeznaczeniem na opas lub do odnowienia stada – wagę i cenę za 1 kg przewidywaną na koniec opasu lub chowu, a w odniesieniu do trzody chlewnej przeznaczonej do tuszu, przewidywaną na koniec tuszu wagę trzody chlewnej i cenę za 1 kg;
 - 9) zakres ubezpieczenia; oraz złożony oświadczenia; że zgłoszone do ubezpieczenia zwierzę jest zdrowe i bez wad.
4. Zwierzęta ubezpiecza się w podziale na następujące grupy danego gatunku:
- 1) bydło:
 - a) krowy – w wieku do 6 lat, a w przypadku kontynuacji ubezpieczenia w PZU SA – w wieku do 8 lat,
 - b) jałówki cielne,
 - c) buhaje,
 - d) młode bydło chowane z przeznaczeniem na opas lub do odnowienia stada;
 - 2) konie:
 - a) źrebęta – w wieku od pół roku do 2 lat,
 - b) konie w wieku powyżej 2 lat:
 - robocze,
 - sportowe,
 - rekreacyjne;

- 3) trzoda chlewna:
 - a) przeznaczona do tułcu – w wadze od 25 kg,
 - b) przeznaczona do reprodukcji (łoszki, maciory, knury);
 - 4) owce:
 - a) maciorki, jarliczki, jagnięta,
 - b) tryki,
 - c) chowane z przeznaczeniem na opas lub do odnowienia stada;
 - 5) kozy;
 - 6) zwierzęta futerkowe:
 - a) lisy,
 - b) norki,
 - c) inne zwierzęta futerkowe;
 - 7) inne zwierzęta niż wskazane w pkt 1–6.
5. Ochroną ubezpieczeniową mogą być objęte zwierzęta futerkowe:
- 1) w wieku od 8 tygodni albo
 - 2) od chwili ich urodzenia.
6. Ubezpieczający, na żądanie PZU SA, powinien przedłożyć orzeczenie lekarza weterynarii o stanie zdrowia zwierzęcia oraz dokumenty potwierdzające wartość zwierzęcia zgłoszonego do ubezpieczenia. Orzeczenie lekarza weterynarii powinno być wydane nie później niż w okresie 7 dni poprzedzających zawarcie umowy ubezpieczenia.

§ 9

1. Zwierzęta futerkowe pochodzące z rozrodu ubezpieczonego stada podstawowego w ilości wskazanej w ust. 2, który to rozród miał miejsce w okresie ubezpieczenia, objęte są ochroną ubezpieczeniową w takim samym zakresie jak to stado podstawowe bez potrzeby składania odrębnego wniosku.
2. Normy liczbowe przychówku od jednej samicy w okresie rocznym wynoszą:
 - 1) dla lisów pospolitych – 3 sztuki;
 - 2) dla lisów polarnych – 6 sztuk;
 - 3) dla norek – 3 sztuki.
3. Zwierzęta wymienione w § 3 ust. 1 pkt 1–5, nabyte w okresie ubezpieczenia, mogą być objęte ochroną ubezpieczeniową na wniosek ubezpieczającego, za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej.
4. W razie zbycia ubezpieczonego zwierzęcia w okresie ubezpieczenia i nabycia nowego zwierzęcia tego samego gatunku w miejsce zwierzęcia, które zostało zbyte, nowe zwierzę objęte jest ochroną ubezpieczeniową od daty jego nabycia. Ubezpieczający zobowiązany jest poinformować PZU SA o dokonanym nabyciu nowego zwierzęcia w miejsce zwierzęcia, które zostało zbyte, w terminie 7 dni od dnia jego nabycia. W przypadku nie powiadomienia PZU SA o nabyciu nowego zwierzęcia, ochrona ubezpieczeniowa wygasa z upływem tego terminu.

§ 10

1. PZU SA potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia dokumentem ubezpieczenia.
2. Z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, w razie wątpliwości umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą z chwilą doręczenia ubezpieczającemu dokumentu ubezpieczenia.
3. Jeżeli w odpowiedzi na złożoną ofertę PZU SA doręczą ubezpieczającemu dokument ubezpieczenia zawierający postanowienia, które odbiegają na niekorzyść ubezpieczającego lub ubezpieczonego od treści złożonej przez niego oferty, PZU SA zobowiązany jest zwrócić ubezpieczającemu na to uwagę na piśmie przy doręczeniu tego dokumentu, wyznaczając mu co najmniej 7-dniowy termin do zgłoszenia sprzeciwu. W razie niewykonania tego obowiązku zmiany dokonane na niekorzyść ubezpieczającego lub ubezpieczonego nie są skuteczne, a umowa ubezpieczenia jest zawarta zgodnie z warunkami oferty.
4. W braku sprzeciwu umowa ubezpieczenia dochodzi do skutku zgodnie z treścią dokumentu ubezpieczenia następnego dnia po upływie terminu wyznaczonego do złożenia sprzeciwu.
5. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego). W takim przypadku obowiązkiem zapłaty składki ubezpieczeniowej ciąży na ubezpieczającym.

- Zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU SA, PZU SA może podnieść również przeciwko ubezpieczonemu.
6. Ubezpieczony może żądać, by PZU SA udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków ubezpieczonego.

§ 11

1. Z zastrzeżeniem ust. 2–4 oraz § 12, w umowach ubezpieczenia zawieranych na okres jednego roku, odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się z upływem 14 dni licząc od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następującego po zapłacie składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, chyba że umówiono się inaczej.
2. W przypadku umów ubezpieczenia zawieranych na kolejny roczny okres ubezpieczenia przed upływem dotychczasowego okresu ubezpieczenia, z takim samym przedmiotem i zakresem ubezpieczenia jak w umowie dotychczasowej, odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się od dnia następującego po upływie dotychczasowego okresu ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następującego po zapłacie składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, chyba że umówiono się inaczej.
3. W przypadku, o którym mowa w § 9 ust. 1 i 2, odpowiedzialność PZU SA w odniesieniu do zwierząt futerkowych pochodzących z rozrodu ubezpieczonego stada podstawowego, rozpoczyna się:
 - 1) z dniem osiągnięcia przez zwierzę futerkowe wieku 8 tygodni albo
 - 2) od chwili urodzenia zwierzęcia futerkowego
 – zgodnie z zawartą umową ubezpieczenia i nie wcześniej niż od dnia następującego po zapłacie składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty.
4. W przypadku, o którym mowa w § 9 ust. 3, odpowiedzialność PZU SA w odniesieniu do tych zwierząt rozpoczyna się po upływie 14 dni, a w przypadku zwierząt futerkowych 30 dni, od daty zgłoszenia przez ubezpieczającego wniosku o objęcie tych zwierząt ubezpieczeniem.
5. W umowie ubezpieczenia zawieranej na okres jednego roku PZU SA ponosi również odpowiedzialność, jeżeli w ciągu 14 dni po upływie okresu ubezpieczenia określonego w dokumencie ubezpieczenia nastąpi padnięcie albo ubój z konieczności, gdy objawy choroby lub wypadek, skutkujące tym padnięciem albo ubojem z konieczności były znane w okresie ubezpieczenia i zwierzę zostało poddane leczeniu w okresie ubezpieczenia.

§ 12

- W umowie ubezpieczenia zwierząt, o której mowa w § 6 ust. 1, odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następującego po zapłacie składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, i nie wcześniej niż, w przypadku umowy zawartej na okres:
- 1) transportu – od chwili rozpoczęcia załadunku zwierzęcia na środek transportu i wygasa w chwili zakończenia rozładunku zwierzęcia w miejscu docelowym;
 - 2) wystawy – od chwili wprowadzenia zwierzęcia na teren wystawy i wygasa w chwili wyprowadzenia zwierzęcia z tego terenu;
 - 3) zawodów – od dnia rozpoczęcia udziału zwierzęcia w zawodach i wygasa w dniu zakończenia udziału zwierzęcia w zawodach;
 - 4) opasu – od dnia rozpoczęcia opasu zwierząt i wygasa w dniu zakończenia tego opasu.

§ 13

1. W razie zbycia przedmiotu ubezpieczenia prawa z umowy ubezpieczenia mogą być przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia. Przeniesienie praw na nabywcę wymaga zgody PZU SA.
2. W razie przeniesienia praw z umowy ubezpieczenia, na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia przechodzą także obowiązki, jakie ciążyły na zbywcy, chyba że strony za zgodą PZU SA umówiły się inaczej. Pomimo tego przejścia obowiązków zbywca odpowiada solidarnie z nabywcą za zapłatę składki ubezpieczeniowej przypadającej za czas do chwili przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.
3. Jeżeli prawa z umowy ubezpieczenia nie zostały przeniesione na nabywcę przedmiotu ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa

niowa wygasa z chwilą przejścia przedmiotu ubezpieczenia na nabywcę.

4. Postanowienie ust. 1–3 nie stosuje się przy przenoszeniu wiarytelnosci, jakie powstały lub mogą powstać wskutek zajścia wypadku ubezpieczeniowego.
5. Wygaśnięcie ochrony ubezpieczeniowej dotyczy jedynie tego przedmiotu ubezpieczenia, którego zbycie dotyczy.

§ 14

Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:

- 1) z upływem okresu ubezpieczenia określonego w dokumencie ubezpieczenia;
- 2) w przypadkach, o których mowa w § 12;
- 3) w przypadku, o którym mowa w § 13 ust. 3;
- 4) z dniem zmiany sposobu użytkowania konia, jeżeli PZU SA nie wyraził zgody na taką zmianę;
- 5) z dniem oddania zwierzęcia do uboju z konieczności albo z dniem padnięcia;
- 6) z dniem doręczenia oświadczenia PZU SA o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU SA ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zaplaceniem składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty, a składka ubezpieczeniowa lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
- 7) z upływem 7 dni od dnia otrzymania od PZU SA pisma z wezwaniem do zapłaty kolejnej raty składki ubezpieczeniowej wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni spowoduje ustanie odpowiedzialności PZU SA;
- 8) z dniem wyczerpania sumy ubezpieczenia;
- 9) z dniem odstąpienia ubezpieczającego od umowy ubezpieczenia;
- 10) z dniem doręczenia oświadczenia drugiej stronie o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, o którym mowa w § 17 ust. 12.

§ 15

Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku, gdy ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia, składając oświadczenie w tym zakresie. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy ubezpieczenia PZU SA nie poinformował ubezpieczającego będącego konsumentem o prawie odstąpienia od umowy ubezpieczenia, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym ubezpieczający będący konsumentem dowiedział się o tym prawie. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zaplacenienia składki ubezpieczeniowej za okres, w jakim PZU SA udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 16

1. Z zastrzeżeniem ust. 3 i 5, jeśli nie umówiono się inaczej, sumę ubezpieczenia stanowi ustalona w porozumieniu z PZU SA:
 - 1) dla zwierząt gospodarskich niebędących zwierzętami hodowlanymi, z wyłączeniem owiec i młodego bydła chowanych z przeznaczeniem na opas lub do odnowienia stada – wartość rynkowa na określonym terenie zwierzęcia w danej grupie, o której mowa w § 8 ust. 4;
 - 2) dla zwierząt gospodarskich będących zwierzętami hodowlanymi – wartość zwierzęcia według jego indywidualnej wyceny.
2. Sumę ubezpieczenia dla trzody chlewnej przeznaczonej do tuczu stanowi ustalona w porozumieniu z PZU SA wartość zwierzęcia obliczona na podstawie wagi zwierzęcia przewidywanej do uzyskania w okresie ubezpieczenia i przewidywanej ceny za 1 kg wagi tego zwierzęcia.
3. Sumę ubezpieczenia dla owiec i młodego bydła chowanych z przeznaczeniem na opas lub do odnowienia stada stanowi ustalona w porozumieniu z PZU SA wartość zwierzęcia obliczona na podstawie wagi zwierzęcia przewidywanej na koniec

opasu lub chowu i przewidywanej ceny za 1 kg wagi tego zwierzęcia.

4. Sumę ubezpieczenia dla koni sportowych i koni rekreacyjnych stanowi ustalona w porozumieniu z PZU SA wartość rynkowa konia, przy uwzględnieniu przedłożonych przez ubezpieczającego dokumentów zawierających wycenę tego konia.
5. Na wniosek ubezpieczającego, w przypadku różnicowania wartości zwierząt gospodarskich oraz trzody chlewnej w obrębie danej grupy, o której mowa w § 8 ust. 4, ustala się indywidualnie sumę ubezpieczenia dla poszczególnych zwierząt gospodarskich oraz trzody chlewnej.
6. Sumę ubezpieczenia zwierząt futerkowych stanowi ustalona w porozumieniu z PZU SA wartość rynkowa zwierząt futerkowych stanowiących stado podstawowe wraz z normowym rocznym przychowkiem, o którym mowa w § 9 ust. 2.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 17

1. Składkę ubezpieczeniową oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU SA. Składkę ubezpieczeniową ustala się na podstawie taryfy składek obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.
2. Jeżeli nie umówiono się inaczej, składka ubezpieczeniowa powinna być zapłacona jednocześnie z zawarciem umowy ubezpieczenia.
3. W umowie ubezpieczenia, za wyjątkiem umów określonych w § 6 ust. 1, na wniosek ubezpieczającego płatność składki ubezpieczeniowej może być rozłożona na raty.
4. Wysokość, sposób i terminy płatności składki ubezpieczeniowej określone są w umowie ubezpieczenia.
5. Wysokość składki ubezpieczeniowej ustala się w zależności od:
 - 1) sumy ubezpieczenia;
 - 2) okresu ubezpieczenia;
 - 3) zakresu ubezpieczenia;
 - 4) gatunku, grupy ubezpieczanych zwierząt;
 - 5) zniżki składki ubezpieczeniowej, o której mowa w ust. 7;
 - 6) zwykłej składki ubezpieczeniowej w przypadku ratalnej płatności składki ubezpieczeniowej.
6. Dodatkową składkę ubezpieczeniową, w przypadku rozszerzenia zakresu odpowiedzialności PZU SA:
 - 1) szkody, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 1, oblicza się od sumy ubezpieczenia matki płodu zwierzęcia;
 - 2) koszty, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 2, oblicza się od sumy ubezpieczenia zwierzęcia.
7. W umowie ubezpieczenia zawartej na okres jednego roku stosuje się zniżkę składki ubezpieczeniowej w przypadku, gdy w okresie 12 miesięcy poprzedzających zawarcie kolejnej umowy ubezpieczenia nie wystąpiły szkody, za które odpowiedzialność ponosi PZU SA (zniżka z tytułu bezszkodowej kontynuacji ubezpieczenia w PZU SA).
8. Zapłata składki ubezpieczeniowej następuje w formie gotówkowej albo w porozumieniu z PZU SA w formie bezgotówkowej.
9. Składka ubezpieczeniowa nie podlega indeksacji.
10. Wystąpienie wypadku ubezpieczeniowego nie zwalnia ubezpieczającego z obowiązku zapłaty rat składki ubezpieczeniowej w terminach określonych w umowie ubezpieczenia, przy czym w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, jeżeli odszkodowanie lub suma tego odszkodowania i odszkodowań dotąd wypłaconych powoduje wyczerpanie wszystkich sum ubezpieczenia określonych w umowie ubezpieczenia, raty składki ubezpieczeniowej, których termin płatności przypada po dniu wypłaty odszkodowania, stają się natychmiast wymagalne i płatne w dniu wypłaty odszkodowania. W przypadku odmowy wypłaty odszkodowania, terminy płatności rat składki ubezpieczeniowej, których płatność zgodnie z terminami określonymi w umowie ubezpieczenia przypada po dniu doręczenia oświadczenia o odmowie wypłaty odszkodowania, nie ulegają zmianie.
11. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony podał do wiadomości PZU SA nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość składki ubezpieczeniowej, ubezpieczający zobowiązany jest do dopłaty

- składki ubezpieczeniowej wynikającej z różnicy pomiędzy składką ubezpieczeniową, jaka należałaby się PZU SA gdyby podano dane prawdziwe a składką ubezpieczeniową ustaloną w umowie ubezpieczenia. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego roszczenie PZU SA o dopłatę różnicy składki ubezpieczeniowej staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty odszkodowania.
- 12.** W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki ubezpieczeniowej, począwszy od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym, składając oświadczenie w tym zakresie.
- 13.** W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki ubezpieczeniowej za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

§ 18

- PZU SA wypłaca odszkodowanie w wysokości sumy ubezpieczenia określonej w dokumencie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 2–5 oraz § 20 – § 22.
- Wysokość odszkodowania w ubezpieczeniu trzody chlewnej przeznaczonej do tuczu oraz owiec i młodego bydła chowanych za przeznaczeniem na opas lub do odnowienia stada, stanowi wartość zwierzęcia ustalona poprzez pomnożenie wagi zwierzęcia – stwierdzonej podczas leczenia, sekcji zwłok, odbioru padliny lub sprzedaży zwierzęcia skierowanego do uboju z konieczności – przez kwotę odpowiadającą przewidywanej cenie za 1 kg wagi zwierzęcia – przyjętej do obliczenia sumy ubezpieczenia, nie wyższą jednak niż cena 1 kg wagi zwierzęcia stosowana w dniu zajścia szkody przez jednostki prowadzące skup zwierząt na danym terenie.
- Jeżeli do ubezpieczenia zwierząt gospodarskich niebędących zwierzętami hodowlanymi, z wyłączeniem owiec i młodego bydła chowanych za przeznaczeniem na opas lub do odnowienia stada, przyjęto sumę ubezpieczenia w wysokości niższej od wartości rynkowej na określonym terenie zwierzęcia w danej grupie, o której mowa w § 8 ust. 4 – wówczas suma ta stanowi podstawę do ustalenia wysokości odszkodowania.
- W ubezpieczeniu zwierząt futerkowych będących lisami i norkami:
 - podstawę do ustalenia wysokości odszkodowania stanowi określony w poniższej Tabeli nr 1 procent ustalonej sumy ubezpieczenia:

Tabela nr 1

Gatunek zwierząt	Wiek zwierząt w chwili szkody w tygodniach życia	Procent sumy ubezpieczenia
Lisy	od urodzenia do 8	10
	powyżej 8 do 14	20
	powyżej 14 do 21	50
	powyżej 21	100
Norki	od urodzenia do 8	25
	powyżej 8 do 14	50
	powyżej 14 do 26	80
	powyżej 26	100

- od ustalonej zgodnie z pkt 1 kwoty odszkodowania odejmuje się 70% udokumentowanej wartości pozostałości po szkodzie, przy czym za wartość pozostałości po szkodzie uważa się kwotę uzyskaną ze sprzedaży zwierzęcia, w tym również jego skóry;

- 3) w razie udokumentowania protokołem całkowitego zniszczenia pozostałości po szkodzie na zlecenie lekarza weterynarii, PZU SA wypłaca odszkodowanie bez uwzględnienia wartości pozostałości po szkodzie;
- 4) w razie nieudokumentowania przez ubezpieczonego sprzedaży pozostałości po szkodzie:
 - odszkodowanie nie przysługuje za lisy i norki padłe lub ubite z konieczności w miesiącach: listopadzie, grudniu, styczniu i lutym,
 - odszkodowanie zmniejsza się o 50% za lisy i norki padłe lub ubite z konieczności w miesiącach: październiku i marcu.
5. W ubezpieczeniu innych zwierząt futerkowych umożliwia się stosowanie innych niż określone w ust. 4 wskaźników do określania wysokości odszkodowania oraz pozostałości po szkodzie. Wskaźniki te należy określić w umowie ubezpieczenia, na podstawie przedłożonej przez ubezpieczającego dokumentacji technologii chowu zwierząt futerkowych.

§ 19

1. Wysokość zwracanych kosztów, o których mowa w § 5 ust. 1 pkt 2, określa się na podstawie rachunku lub faktury wystawionych przez zakład upoważniony do zbierania i przetwarzania padłych zwierząt.
2. Wysokość zwracanych kosztów, o których mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 15% sumy ubezpieczenia zwierzęcia.

§ 20

Wysokość odszkodowania z tytułu utraty płodu lub młodego przychówka u bydła i koni:

- 1) w przypadku płodu – ustala się w wartości 10% sumy ubezpieczenia matki zwierzęcia;
- 2) w przypadku młodego przychówka będącego:
 - a) źrebkiem w wieku do 7 dni, licząc od dnia porodu – ustala się w wartości 10% sumy ubezpieczenia matki zwierzęcia,
 - b) źrebkiem w wieku od 8 do 180 dni, licząc od dnia porodu – ustala się w wartości 20% sumy ubezpieczenia matki zwierzęcia,
 - c) cielęciem w wieku do 30 dni, licząc od dnia porodu – ustala się w wartości cielęcia przed padnięciem lub ubojem z konieczności, określonej na podstawie wagi i ceny za 1 kg zwierzęcia.

§ 21

1. W ubezpieczeniu zwierząt gospodarskich oraz trzody chlewnej od wysokości odszkodowania odlicza się:
 - 100% udokumentowanej wartości pozostałości po szkodzie, jeżeli mięso uznane zostało przez lekarza weterynarii za zdadne do spożycia lub za warunkowo zdadne do spożycia, przy czym za wartość pozostałości po szkodzie uważa się kwotę uzyskaną ze sprzedaży zwierzęcia, w tym również jego skóry, pomniejszoną o udokumentowane koszty uboju z konieczności zwierzęcia i koszty oceny mięsa zwierzęcia, oraz
 - udział własny.
2. W ubezpieczeniu koni sportowych, koni rekreacyjnych i innych zwierząt niż wskazane w § 3 ust. 1 pkt 1–4 i 6–7 od wysokości odszkodowania odlicza się udział własny.

§ 22

W razie nieudokumentowania przez ubezpieczonego sprzedaży pozostałości po szkodzie, o której mowa w § 21 ust. 1, odszkodowanie ustalone zgodnie z § 18 ust. 1, zmniejsza się:

- 1) dla koni roboczych – o 40%;
- 2) dla bydła:
 - a) w przypadku uznania mięsa przez lekarza weterynarii za zdadne do spożycia – o 70%;
 - b) w przypadku uznania mięsa przez lekarza weterynarii za warunkowo zdadne do spożycia – o 50%;
- 3) dla trzody chlewnej przeznaczonej do tuczu:
 - a) w przypadku uznania mięsa przez lekarza weterynarii za zdadne do spożycia – o 80%;

- b) w przypadku uznania mięsa przez lekarza weterynarii za warunkowo zdadne do spożycia – o 50%;
- 4) dla trolu chlewnej przeznaczanej do reprodukcji, kóz i owiec:
 - a) w przypadku uznania mięsa przez lekarza weterynarii za zdadne do spożycia – o 30%;
 - b) w przypadku uznania mięsa przez lekarza weterynarii za warunkowo zdadne do spożycia – o 20%.

§ 23

W ubezpieczeniu zwierząt gospodarskich oraz trzody chlewnej nie stosuje się odliczeń wartości pozostałości po szkodzie, jeżeli mięso według oceny lekarza weterynarii jest niezdatne do spożycia.

PRAWA I OBOWIĄZKI STRON

§ 24

1. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZU SA wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU SA zapytywał w formularzu oferty albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę ubezpieczenia przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU SA umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
2. W czasie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczający zobowiązany jest zawiadomić PZU SA o zmianie okoliczności, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie po otrzymaniu o nich wiadomości.
3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 1 i 2 spoczywają zarówno na ubezpieczającym, jak i na ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy ubezpieczenia na jego rachunek.
4. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ust. 1–3, nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ust. 1–3 doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.
5. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
 - 1) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów;
 - 2) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę.
6. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 5 pkt 1, PZU SA wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.
7. PZU SA zobowiązany jest, w granicach sumy ubezpieczenia, zwrócić koszty wynikłe z zastosowania środków, o których mowa w ust. 5 pkt 1, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne.
8. Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest zawiadomić PZU SA o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym w terminie 3 dni od jego zajścia, jednakże nie później niż przed zagospodarowaniem padliny.
9. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 8, PZU SA może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU SA ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.
10. Skutki braku zawiadomienia PZU SA o wypadku ubezpieczeniowym nie następują, jeżeli PZU SA w terminie, o którym mowa w ust. 8, otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
11. Ponadto ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
 - 1) w razie wypadku lub choroby zwierzęcia – wezwać niezwłocznie lekarza weterynarii i zastosować się do jego zaleceń;
 - 2) umożliwić PZU SA w każdym czasie oględziny ubezpieczonych zwierząt i zbadanie warunków, w jakich przebywają

- oraz udostępnić prowadzoną dokumentację ewidencyjną zwierząt;
 - 3) w przypadku utraty oznakowania (kolczyka, tatuażu itp.) przez ubezpieczone zwierzę, niezwłocznie powiadomić o tym fakcie PZU SA;
 - 4) ułatwić PZU SA wykonanie czynności niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody, jej rozmiaru i przyczyn oraz udzielić żądanych wyjaśnień;
 - 5) stosować się do przepisów przewozowych;
 - 6) w razie powstania szkody w wyniku wypadku drogowego lub rabunku w czasie transportu zawiadomić niezwłocznie o tym fakcie Policję;
 - 7) w razie powstania szkody wskutek:
 - a) padnięcia – natychmiast po padnięciu zawiadomić lekarza weterynarii w celu wydania opinii ustalającej przyczynę padnięcia,
 - b) uboju z konieczności – dostarczyć PZU SA zgłoszenie szkody wraz z opinią lekarza weterynarii przeprowadzającego pobojowoe badanie mięsa oraz dostarczyć rachunek, wydany przez jednostkę uprawnioną do skupu mięsa, za zakupione zwierzę (mięso, skórę);
 - 8) przestrzegać zasad pielęgnacji, żywienia i użytkowania zwierząt.
12. W ubezpieczeniu zwierząt futerkowych ubezpieczony zobowiązany jest dodatkowo:
 - 1) poddać norki szpiegowaniu ochronnym przeciwko jadowi kiełbasianemu i nosówce;
 - 2) prowadzić na bieżąco ewidencję zwierząt futerkowych, która powinna zawierać dane dotyczące gatunku, odmiany, wieku, wartości, płci, numerów ewidencyjnych poszczególnych zwierząt oraz książkę zdrowia zwierząt zawierającą zapisy dotyczące kontroli stanu zdrowia zwierząt, dezynfekcji, szczeplenia, odrobaczenia i przebiegu leczenia.
 13. W razie naruszenia z winy umyślnej lub wskutek rażącego niedbalstwa obowiązków, o których mowa w ust. 11 pkt 5 oraz ust. 12 pkt 1, PZU SA wolny jest od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu, chyba że w razie rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słusznosci.
 14. Wykonanie obowiązków, o których mowa w ust. 11 pkt 1–4, 6, 7, jest niezbędne do ustalenia odpowiedzialności PZU SA.

§ 25

W razie powstania szkody z powodu utraty płodu lub młodego przychówka u bydła i koni, ubezpieczony składa opinię lekarza weterynarii wskazującą wiek płodu w dniu powstania szkody.

§ 26

W razie powstania szkody w czasie transportu zwierząt ubezpieczony zobowiązany jest złożyć w PZU SA, poza dokumentami wymienionymi w § 24 ust. 11 pkt 7, protokół podpisany przez przedstawiciela jednostki dokonującej transportu, stwierdzający padnięcie, ubój z konieczności lub utratę zwierzęcia wskutek rabunku w czasie transportu, z określeniem ewentualnej przyczyny szkody; jeżeli szkoda nastąpiła w czasie transportu zwierząt własnym środkiem transportu, ubezpieczony zamiast protokołu składa odpowiednie oświadczenie o powstaniu szkody.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA

OBOWIĄZKI INFORMACYJNE PZU SA

§ 27

1. PZU SA wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU SA albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania PZU SA wypłaca w terminie określonym w ust. 1.

3. PZU SA jest zobowiązany:

- 1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz do podjęcia postępowania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego wypadku ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraża zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania; w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu wypadku ubezpieczeniowego może zgłosić również ubezpieczony albo jego spadkobiercy; w tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;
 - 2) jeżeli w terminach określonych w ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania, do zawiadomienia pisemnie:
 - a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
 - b) ubezpieczonego w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie– o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania;
 - 3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
 - a) osoby występującej z roszczeniem oraz
 - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeżeli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie– wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
 - 4) do udostępnienia ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wysokości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZU SA udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZU SA;
 - 5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
 - 6) na żądanie ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem ubezpieczeniowym będącym podstawą ustalenia odpowiedzialności PZU SA oraz ustalenia okoliczności wypadku ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania;
 - 7) na żądanie ubezpieczającego lub ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.
4. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, ubezpieczony nie może żądać świadczenia przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.
5. Jeżeli w którejkolwiek z umów ubezpieczenia, o jakich mowa w ust. 4, uzgodniono, że suma wypłacona przez ubezpieczyciela z tytułu ubezpieczenia może być wyższa od poniesionej szkody, zapłaty świadczenia w części przenoszącej wysokość szkody

ubezpieczający może żądać tylko od tego ubezpieczyciela. W takim przypadku dla określenia odpowiedzialności między ubezpieczycielami należy przyjąć, że w ubezpieczeniu, o którym mowa w niniejszym postanowieniu, suma ubezpieczenia równa jest wartości ubezpieczeniowej.

PRZEJŚCIE ROSZCZEŃ NA PZU SA – ROSZCZENIA REGRESOWE

§ 28

1. Z dniem wypłaty przez PZU SA odszkodowania roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZU SA do wysokości zapłaconego odszkodowania. Jeżeli PZU SA pokrył tylko część szkody, ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami PZU SA.
2. Nie przechodzą na PZU SA roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Na żądanie PZU SA ubezpieczający lub ubezpieczony obowiązany jest udzielić PZU SA pomocy przy dochodzeniu roszczenia od osoby trzeciej, dostarczając informacji oraz dokumentów niezbędnych do ich dochodzenia, o ile są w jego posiadaniu lub ma możliwość ich uzyskania.

ROZDZIAŁ II

UBEZPIECZENIE UTRATY PRODUKCJI MLEKA – DLA KRÓW

§ 29

1. W ubezpieczeniu utraty produkcji mleka – dla krów stosuje się postanowienia rozdziału I i V, chyba że przepisy niniejszego rozdziału wprowadzają uregulowania odmienne.
2. Warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia utraty produkcji mleka – dla krów jest uprzednie zawarcie umowy ubezpieczenia krów zgodnie z postanowieniami rozdziału I.
3. Umowę ubezpieczenia utraty produkcji mleka – dla krów zawiera się na okres jednego roku.
4. Ubezpieczający jest zobowiązany zgłosić do ubezpieczenia wszystkie krowy znajdujące się w gospodarstwie ubezpieczonego, które na dzień zgłoszenia do ubezpieczenia produkują mleko (krowy mleczne).
5. Ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany poddawać krowy mleczne systematycznym badaniom weterynaryjnym, zabiegom pielęgnacyjnym oraz profilaktycznym szczepieniom.
6. Sumę ubezpieczenia utraty produkcji mleka – dla krów, w odniesieniu do jednej krowy stanowi, ustalona w porozumieniu z PZU SA, kwota odpowiadająca średniej miesięcznej ilości wyprodukowanego mleka uzyskanej od jednej krowy w gospodarstwie ubezpieczonemu, pomnożonej przez cenę jednego litra mleka stosowaną na danym terenie.
7. Wysokość składki ubezpieczeniowej z tytułu ubezpieczenia utraty produkcji mleka – dla krów ustala się w zależności od sumy ubezpieczenia.
8. W umowie ubezpieczenia utraty produkcji mleka – dla krów PZU SA odpowiada za szkody powstałe wskutek zmniejszenia produkcji mleka spowodowanego padnięciem lub ubojem z konieczności krowy mlecznej.
9. Wysokość odszkodowania oblicza się w wysokości miesięcznej utraty produkcji mleka przez krowę mleczną.
10. W umowie ubezpieczenia utraty produkcji mleka – dla krów stosuje się udział własny wynoszący 25%, który odlicza się od odszkodowania.

ROZDZIAŁ III

UBEZPIECZENIE PASIEK

§ 30

1. W ubezpieczeniu pasiek stosuje się postanowienia rozdziału I i V, chyba że przepisy niniejszego rozdziału wprowadzają uregulowania odmienne.

2. Przez pojęcia użyte w niniejszym rozdziale rozumie się:
 - 1) **pasieka** – grupowanie pni pszczelich, bez budowli związanych z pasieką, urządzeń pomocniczych oraz sprzętu służącego gospodarce pasiecznej;
 - 2) **pień pszczeli** – ul z pszczołami, plastrami i zapasem pokarmu znajdującym się w ulu;
 - 3) **budowla związana z pasieką** – każde pomieszczenie niebędące ulem, w którym przechowuje się sprzęt służący do produkcji pasiecznej oraz wykonuje prace z nią związane;
 - 4) **czernw** – wszystkie stadia rozwojowe pszczoły (jaja, larwy, przedczopwarki i poczwarki) z wyjątkiem owada dorosłego.
3. Umową ubezpieczenia pasiek zawierana jest na okres jednego roku i mogą być nią objęte pasieki składające się co najmniej z 5 pni pszczelich.
4. Umową ubezpieczenia pasiek mogą być objęte pnie pszczele znajdujące się w miejscu położenia pasieki lub znajdujące się sezonowo w innym miejscu, gdzie pasieka została wywieziona (na pożytkach).
5. Do ubezpieczenia mogą być przyjęte średnie lub silne rodziny pszczele, bez objawów zatrucia, osadzone w ulach stosowanych w gospodarce pasiecznej.
6. Jeżeli nie wszystkie pnie pszczele zostały zgłoszone do ubezpieczenia, albo też nabyte lub dochowane pnie pszczele nie zostały zgłoszone celem zawarcia dodatkowej umowy ubezpieczenia, PZU SA wypłaca odszkodowanie w takim stosunku, w jakim liczba ubezpieczonych pni pszczelich pozostaje do liczby pni pszczelich będących własnością lub pozostających w użytkowaniu ubezpieczonego w dniu wystąpienia zdarzenia powodującego szkodę.
7. W umowie ubezpieczenia pasiek PZU SA odpowiada za szkody powstałe wskutek:
 - 1) uszkodzenia lub zniszczenia pni pszczelich przez: ogień, powódź, huragan, piorun, lawinę, obsunięcie się ziemi;
 - 2) uszkodzenia lub zniszczenia pni pszczelich dokonane przez osoby trzecie, przy czym przez osobę trzecią rozumie się każdą osobę niebędącą ubezpieczającym i ubezpieczonym;
 - 3) uszkodzenia lub zniszczenia pni pszczelich w czasie transportu pszczoł na terenie RP na pożytki, wynikłego z niezależnego od woli ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osoby przez nich upoważnionej zdarzenia przyszłego i niepewnego o charakterze nagłym.
8. W umowie ubezpieczenia pasiek, za zapłatą dodatkowej składki ubezpieczeniowej, odpowiedzialność PZU SA może być rozszerzona o szkody powstałe wskutek:
 - 1) zatrucia pszczoł spowodowanego środkami ochrony roślin zastosowanymi do opryskiwania (opylania) upraw polowych, sadów lub lasów;
 - 2) kradzieży pni pszczelich lub rodzin pszczelich z uli z plastrami czernia i miodu.
9. Niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 1–3, 6–15, PZU SA nie odpowiada również za szkody powstałe:
 - 1) wskutek wymarcia pszczoł lub czernia z powodu chorób albo wywiewów z zakładów przemysłowych lub zniszczenia pni na zarządzenie lekarza weterynarii;
 - 2) wskutek działania zwierząt;
 - 3) w budowlach związanych z pasieką, w urządzeniach pomocniczych i sprzęcie służącym gospodarce pasiecznej;
 - 4) w zapasach miodu i wosku znajdujących się poza niemiem pszczelim;
 - 5) w czasie transportu pni pszczelich na pożytki bez dozoru ze strony ubezpieczającego, ubezpieczonego lub osoby przez nich upoważnionej;
 - 6) wskutek rabunku dokonanego przez pszczoły z innych pni pszczelich, obumarcia roju w wyniku niedostatecznego zaopatrzenia pnia pszczelego na zimę.
10. Odpowiedzialnością PZU SA nie są objęte koszty: badania stanu zdrowia rodzin pszczelich, badań laboratoryjnych, wydania zaświadczeń i opinii dotyczących przyczyn powstania szkód.
11. Suma ubezpieczenia pasieki nie może być wyższa od wartości rynkowej pasieki.
12. Wartość rynkową pasieki stanowi łączna wartość poszczególnych ubezpieczonych pni pszczelich.
13. Na wartość rynkową pnia pszczelego składa się:
 - 1) wartość ula;
 - 2) wartość rodziny pszczelej: matki, pszczoł robotnic, trutni, czernia;
 - 3) ryczałowa wartość 6 kg miodu i 1 kg wosku.
14. Wartość miodu i wosku ustala się według cen rynkowych stosowanych przez jednostki prowadzące skup tych produktów na terenie położenia ubezpieczonej pasieki.
15. Do ubezpieczenia należy zgłosić wszystkie pnie pszczele stanowiące własność ubezpieczonego lub będące w jego użytkowaniu.
16. Pnie pszczele zgłoszone do ubezpieczenia powinny mieć określoną wartość: ula, rodziny pszczelej, miodu i wosku.
17. Ubezpieczający powinien określić miejsce stałego położenia zgłoszonej do ubezpieczenia pasieki. W razie gdyby pasieka w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej miała zostać wywieziona na pożytki, powinno być podane miejsce, w którym pasieka będzie pozostawać sezonowo na pożytkach.
18. Jeżeli nie umówiono się inaczej, ubezpieczający jest zobowiązany niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 3 dni od dnia nabycia lub dochowania pni pszczelich w trakcie trwania umowy ubezpieczenia, wystąpić do PZU SA o zawarcie dodatkowej umowy ubezpieczenia obejmującej powyższe pnie pszczele.
19. Ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
 - 1) przestrzegać zasad gospodarki pasiecznej oraz nadzoru pasieki;
 - 2) przestrzegać zasad bezpieczeństwa obowiązujących przy przewozie pni pszczelich na pożytki;
 - 3) umożliwić PZU SA w każdym czasie oględziny ubezpieczonej pasieki oraz kontrolowanie dokumentacji pasieki.
20. Jeżeli szkoda w pasiece powstała wskutek zatrucia pszczoł spowodowanego środkami ochrony roślin zastosowanymi do opryskiwania (opylania) upraw polowych, sadów lub lasów, ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
 - 1) zabezpieczyć dowody zatrucia pszczoł przez pozostawienie martwych pszczoł i czernia w ulach i w pobliżu pasieki;
 - 2) dostarczyć PZU SA wyniki analiz laboratoryjnych martwych pszczoł.
21. W razie powstania szkody wskutek kradzieży pni pszczelich, rodzin pszczelich z uli z plastrami czernia i miodu, uszkodzeń lub zniszczeń pni pszczelich dokonanych przez osoby trzecie, ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie zawiadomić o szkodzie Policję, podając rodzaj i rozmiar strat w pasiece, a także orientacyjną wartość tych strat.
22. W razie powstania szkody w czasie transportu pszczoł na terenie RP na pożytki, ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
 - 1) niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 3 dni zawiadomić Policję i PZU SA, jeżeli szkoda powstała na skutek wypadku drogowego;
 - 2) dokonać protokolarnego ustalenia szkody oraz uzyskać oświadczenie pisemne kierowcy co do przyczyn wypadku drogowego w czasie transportu pszczoł;
 - 3) przekazać do PZU SA w ciągu 7 dni od dnia powstania szkody protokół ustalenia szkody.
23. Podstawa do obliczenia odszkodowania stanowi stwierdzona protokołem faktyczna wielkość strat w poszczególnych elementach pnia pszczelego (ul, rodzina pszczelej, miód, wosk).
24. W umowie ubezpieczenia pasiek stosuje się udział własny wynoszący 25%, który odlicza się od odszkodowania.
25. Wykonanie obowiązków, o których mowa w ust. 19 pkt 3 oraz ust. 20 – ust. 22, jest niezbędne do ustalenia odpowiedzialności PZU SA.

ROZDZIAŁ IV

UBEZPIECZENIE HODOWLI RYB

§ 31

1. W ubezpieczeniu hodowli ryb stosuje się postanowienia rozdziału I i V, chyba że przepisy niniejszego rozdziału wprowadzają uregulowania odmiennie.

2. Przez pojęcia użyte w niniejszym rozdziale rozumie się:
 - 1) **zatrucie ryb** – śnięcie ryb lub ich dyskwalifikację dla celów spożywczych lub hodowlanych, spowodowane wprowadzeniem do wody środków chemicznych lub innych zanieczyszczeń;
 - 2) **uduszenie ryb** – śnięcie ryb spowodowane wprowadzeniem do wody czynników powodujących mechaniczne uduszenie się ryb lub nie spowodowane czynnikami meteorologicznymi śnięcie ryb spowodowane wprowadzeniem do wody czynników powodujących spadek zawartości tlenu w wodzie w stopniu uniemożliwiającym przeżycie ryb; za mechaniczne uduszenie ryb uważa się zaccopowanie skrzel w stopniu uniemożliwiającym oddychanie, a w konsekwencji śnięcie ryb;
 - 3) **niedobór wody** – straty ilościowe w rybach powstałe wskutek spowodowanego czynnikami meteorologicznymi lub przyrodniczymi okresowego zmniejszenia lub zaniku przepływu wody w cieku poniżej ilości określonej w pozwoleniu wodno-prawnym jako woda najniższa dla danego obiektu rybackiego;
 - 4) **ucieczki ryb** – szkody powstałe w rybach na skutek uszkodzenia grobli lub urządzeń hydrotechnicznych i rybackich albo na skutek przelania się wezbranych wód ponad koroną grobli lub ponad urządzeniami;
 - 5) **przyduche** – spadek zawartości tlenu w wodzie wywołany wyłącznie czynnikami meteorologicznymi w okresie letnim lub zimowym;
 - 6) **kroczi** – ryby pomiędzy pierwszym a drugim rokiem życia, hodowane w gospodarstwach rybackich;
 - 7) **tarlaki i selekty** – wybrane największe z danego miotu ryby obojga płci, dojrzałe do rozrodu.
3. Ubezpieczeniem hodowli ryb mogą być objęte: karpie, pstrągi oraz inne łososiowate, w poszczególnych stadiach ich hodowli, poczynając od stadium wylęgu, w obiektach hodowlanych prowadzonych zgodnie z zasadami i wymaganiami gospodarki rybackiej.
4. W umowie ubezpieczenia hodowli ryb PZU SA odpowiada za szkody powstałe w następstwie zatrucia ryb, uduszenia ryb, uciezki ryb oraz niedoboru wody.
5. Niezależnie od wyłączeń odpowiedzialności, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 1–3, 6–13, PZU SA nie odpowiada również za szkody:
 - 1) spowodowane nieprawidłową technologią produkcji rybackiej lub niewłaściwą konserwacją budowli lub urządzeń hydrotechnicznych i rybackich;
 - 2) wyrządzone przez ptactwo;
 - 3) powstałe wskutek przyduchy;
 - 4) powstałe wskutek kradzieży lub chorób ryb.
6. Odpowiedzialnością PZU SA nie są objęte koszty: badania stanu zdrowia ryb, badań laboratoryjnych, wydawanych orzeczeń i opinii dotyczących przyczyn powstania szkód.
7. Umową ubezpieczenia hodowli ryb zawiera się na wniosek ubezpieczającego. Zawarcie umowy ubezpieczenia musi nastąpić przed zarybieniem stawu.
8. Ubezpieczający powinien podać co najmniej:
 - 1) lokalizację hodowli ryb;
 - 2) gatunek ryb, stadium hodowli ryb;
 - 3) okres ubezpieczenia;
 - 4) liczbę stawów i zbiorników oraz daty ich zarybienia, z określeniem rodzaju materiału zarybieniowego dla każdego stawu i zbiornika;
 - 5) liczbę, wagę oraz cenę jednostkową ryb użytych do zarybienia; jeżeli materiał zarybieniowy pochodzi z własnej produkcji – cenę rynkową stosowaną na terenie położenia ubezpieczonej hodowli ryb.
9. Ubezpieczający jest zobowiązany zgłosić do ubezpieczeniowca wszystkie stawy i zbiorniki w gospodarstwie ubezpieczonego, w których prowadzona jest hodowla zgłoszonego do ubezpieczenia stadium hodowli ryb.
10. Ubezpieczający zobowiązany jest:
 - 1) dołączyć orzeczenie o przydatności materiału zarybieniowego użytego do zarybienia poszczególnych stawów i zbiorników;
 - 2) dołączyć orzeczenie o przydatności wód dla celów prowadzonej hodowli ryb;
 - 3) przedstawić księgę stawową, w której są i będą prowadzone zapisy dotyczące hodowli ryb oraz książkę kontroli, w której będą prowadzone zapisy wizytującego pracownika służby weterynaryjnej o stanie zdrowia ryb, sposobach leczenia, adnotacje nadzoru służb ichtiologicznych.
11. Z zastrzeżeniem ust. 12, sumę ubezpieczenia hodowli ryb stanowi ustalona w porozumieniu z PZU SA, łączna wartość ryb przewidywana na końcu danego stadium hodowli. Wartość tę ustala się mnożąc wartość materiału zarybieniowego przez właściwy dla danego materiału zarybieniowego mnożnik określający wielokrotność przyrostu wartości ryb w czasie trwania stadium hodowli ryb (mnożnik krotności).
12. Sumę ubezpieczenia tarlaków i selektów stanowi ustalona przez ubezpieczającego w porozumieniu z PZU SA, wartość ewidencyjna tych ryb.
13. Wysokość szkody w rybach, w poszczególnych stadiach ich hodowli ustala się mnożąc liczbę ryb utraconych w wyniku szkód objętych ubezpieczeniem przez procent sumy ubezpieczenia ustalonej dla jednej ryby zgodnie z Tabelą nr 2 i Tabelą nr 3.

Tabela nr 2 – do ustalenia wysokości szkody w karpkach, w poszczególnych stadiach hodowli

Stadium hodowli karpia	Procent sumy ubezpieczenia przyjmowany do ustalenia wysokości szkody													
	Okres hodowli karpia w miesiącach									Okres zimowania w miesiącach				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	4	5
Narybek letni z wylęgu (I przesadka)	30	80	100											
Narybek jesienny z narybku letniego (II przesadka)	20	40	80	90	100					100	100	100	100	100
Narybek z wylęgu (bez II przesadki)	10	30	50	70	80	90	100	100		100	100	100	100	100
Kroczek z narybku	10	20	40	60	80	90	90	100	100	100	100	100	100	100
Ryba towarowa	10	20	40	60	80	90	90	100	100	100	100	100	100	100

Tabela nr 3 – do ustalenia wysokości szkody w pstrągach w poszczególnych stadiach hodowli

Stadium hodowli pstrągów	Procent sumy ubezpieczenia przyjmowany do ustalenia wysokości szkody							
	Okres hodowli i zimowania pstrągów w miesiącach							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Narybek wczesny do jesiennego	20	40	60	80	100			
Zimowanie narybku	100	100	100	100				
Ryba towarowa	30	50	70	80	90	90	100	100

- 14.** Liczbę i masę ryb przyjmowanych do ustalenia wysokości szkody określa się w drodze:
- 1) policzenia lub zważenia sztuk śniętych;
 - 2) ustalenia liczby ryb odłowionych po zakończeniu cyklu hodowlanego przyjmując, że liczba ryb będących przedmiotem szkody stanowi różnicę pomiędzy liczbą ryb użytych do zarybienia – z uwzględnieniem współczynnika przeżywalności dla danego stadium hodowli ryb (współczynnik przeżywalności), a liczbą ryb odłowionych po zakończeniu produkcji – z wyłączeniem ryb pobranych ze zbiornika do czasu wystąpienia szkody.
- 15.** Odszkodowanie ustala się w kwocie odpowiadającej wysokości szkody, nie większej jednak niż określony dla danego stadium hodowli ryb procent sumy ubezpieczenia ustalonej w dokumencie ubezpieczenia.
- 16.** Odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się od dnia następnego po zawarciu umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zaplacie składki ubezpieczeniowej lub jej pierwszej raty oraz nie wcześniej niż od dnia rozpoczynającego stadium hodowli ryb wskazanego przez ubezpieczonego, chyba że umówiono się inaczej.
- 17.** Odpowiedzialność PZU SA kończy się z dniem odłowu ryb, nie później jednak niż z upływem okresu ubezpieczenia określonego w umowie ubezpieczenia dla danego stadium hodowli ryb.
- 18.** Okres ubezpieczenia stadium hodowli ryb wynosi:
- 1) dla pstrągów:
 - a) hodowla narybku – 5 miesięcy (czerwiec – październik),
 - b) zimowanie narybku – 4 miesiące (listopad – luty),
 - c) produkcja ryby towarowej – 8 miesięcy (marzec – październik),
 - d) hodowla tarlaków i selektów – 1 rok,
 - e) przetrzymywanie w magazynie – 1 miesiąc;
 - 2) dla karp:
 - a) w dwuletnim cyklu produkcyjnym:
 - I rok
 - hodowla narybku letniego z wylęgu (I przesadka) – 3 miesiące (maj – lipiec),
 - hodowla narybku jesiennego z narybku letniego (II przesadka) – 5 miesięcy (lipiec – listopad),
 - hodowla narybku z wylęgu (bez II przesadki) – 8 miesięcy (kwiecień – listopad),
 - zimowanie narybku – 4 miesiące (grudzień – marzec),
 - II rok
 - produkcja ryby towarowej – 9 miesięcy (marzec – listopad),
 - b) w trzyletnim cyklu produkcyjnym:
 - I rok
 - hodowla narybku letniego z wylęgu (I przesadka) – 3 miesiące (maj – lipiec),
 - hodowla narybku jesiennego z narybku letniego (II przesadka) – 5 miesięcy (lipiec – listopad),
 - hodowla narybku z wylęgu (bez II przesadki) – 8 miesięcy (kwiecień – listopad),
 - zimowanie narybku – 4 miesiące (grudzień – marzec),
 - II rok
 - hodowla krocza – 9 miesięcy (marzec – listopad),
 - zimowanie krocza – 4 miesiące (grudzień – marzec),
 - III rok
 - produkcja ryby towarowej – 9 miesięcy (marzec – listopad),
 - hodowla tarlaków i selektów – 1 rok,
 - przetrzymywanie w magazynie – 1 miesiąc.
- 19.** W poszczególnych rejonach RP i w zależności od warunków klimatycznych, terminy określone w ust. 18 dotyczące rozpoczęcia i zakończenia określonych stadiów hodowli mogą ulegać przesunięciu. Dokładny termin podaje ubezpieczający.
- 20.** Ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany:
- 1) przestrzegać zasad pielęgnacji i żywienia ryb oraz zapewnić warunki bytowania ryb;
 - 2) prowadzić na bieżąco trwały zapisem, cyfrowie oraz bez skreśleń i poprawek księgę stawową i odnotować w niej dla każdego stawu dane dotyczące obsady materiału zarybie-
- niowego (ilość sztuk, wagę), terminów zarybienia, technologii żywienia, profilaktyki, badania wód (odczyn wody i zawartość tlenu) oraz inne dane zgodnie z wymaganiami gospodarki rybackiej;
- 3) w każdym przypadku śnięcia ryb, w celu ustalenia przyczyni śnięcia, wezwać lekarza weterynarii iichtiopatologa, stosować się do jego zaleceń oraz pobrać odpowiednie próby i przekazać je w celu przeprowadzenia badań przez zakład higieny weterynaryjnej lub inny właściwy instytut; w razie gdy przyczyną śnięcia ryb będzie niedobór wody spowodowany suszą, ubezpieczający jest zobowiązany uzyskać potwierdzenie dotyczące stanu i poziomu wód z IMiGW;
 - 4) dopilnować, aby lekarz weterynarii iichtiopatologa dokonał po każdej wizycie odpowiedniego wpisu w książce kontroli z uwzględnieniem rozpoznania i zaleceń;
 - 5) przeprowadzać niezbędne remonty i konserwację stawów i urządzeń przedstawicieli;
 - 6) umożliwić przedstawicielowi PZU SA w każdym czasie oględzin obiektu rybackiego i zbadanie warunków, w jakich przebywają ryby oraz kontrolę dokumentacji obiektów rybackich.
- 21.** W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany jest:
- 1) niezwłocznie, nie później niż w ciągu 48 godzin od zajścia wypadku ubezpieczeniowego, zawiadomić o wypadku PZU SA;
 - 2) niezwłocznie, nie później niż w ciągu 48 godzin od powstania szkody, zawiadomić lekarza weterynarii iichtiopatologa – w celu komisyjnego ustalenia przyczyn powstania szkody i wysokości strat w rybach oraz sporządzenia na tę okoliczność odpowiedniego protokołu;
 - 3) dostarczyć PZU SA, jeżeli szkoda powstała wskutek zatrucia ryb lub uduszenia ryb, wyniki analiz laboratoryjnych śniętych ryb i próbek wody, wykonanych przez właściwe pracownice zakładu higieny weterynaryjnej lub inny właściwy instytut, a w przypadku szkody spowodowanej niedoborem wody na skutek suszy – przedstawić potwierdzenie stanu i poziomu wód z IMiGW; koszty badań i opinii ponosi ubezpieczony;
 - 4) przedstawić księgę stawową.
- 22.** W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obowiązku, o którym mowa w ust. 21 pkt 1, PZU SA może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZU SA ustalenie okoliczności i skutków wypadku ubezpieczeniowego.
- 23.** Skutki braku zawiadomienia PZU SA o wypadku ubezpieczeniowym nie nastąpią, jeżeli PZU SA w terminie, o którym mowa w ust. 21 pkt 1, otrzymała wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości.
- 24.** Ustalenie mnożnika krotności oraz ustalenie współczynnika przeżywalności:
- 1) przez mnożnik krotności rozumie się liczbę wyrażającą wielokrotność przyrostu wartości ryb w czasie trwania danego stadium hodowli prowadzonego według zasad racjonalnej gospodarki rybackiej; mnożnik ustala się przez podzielenie wyliczonej wartości ryb odłowionych po zakończeniu danego stadium hodowli przez wartość ryb użytych do obsady stawu lub zbiornika;
- wyliczenie mnożnika krotności dokonuje się według następującego wzoru:
- $$N = \frac{A \times B \times C \times D}{A \times F \times G} = \frac{\text{wartość ryb po odłowieniu}}{\text{wartość ryb obsadowych}}$$
- gdzie:
- A – ilość ryb obsadowych w sztukach,
 - B – współczynnik przeżywalności,
 - C – średnia masa wynikowa 1 sztuki przy odłowieniu (kg),
 - D – cena 1 kg wyprodukowanych ryb (umowna),
 - F – średnia masa 1 sztuki obsadowej (kg),
 - G – cena 1 kg obsadowych (umowna).
- 2) przez przeżywalność obsady ryb rozumie się wyrażoną w procentach obsady liczebność ryb, która przeżywa pełny czas

trwania stadium hodowli od chwili obsadzenia stawu do chwili odłowu; za współczynnik przeżywalności uważa się przeżywalność wyrażoną w ułamku dziesiętnym.

25. Do ustalenia wysokości szkody w tarlakach i selektach karpia i pstrągów przyjmuje się 100% sumy ubezpieczenia.
26. W ubezpieczeniu innych ryb łososiowatych umożliwiona została ustalenie innych wskaźników do określania wysokości szkody niż określone w Tabeli nr 2 i Tabeli nr 3. Wskaźniki te należy określić w umowie ubezpieczenia, na podstawie przedłożonej przez ubezpieczającego dokumentacji technologii hodowli ryb.
27. Do ustalenia wysokości szkody w okresie magazynowania danego stadium hodowli ryb przyjmuje się 100% sumy ubezpieczenia.
28. W umowie ubezpieczenia hodowli ryb stosuje się udział własny wynoszący 25%, który odlicza się od odszkodowania.
29. Wykonanie obowiązków, o których mowa w ust. 20 pkt 2–4 i 6 oraz ust. 21 pkt 2–4, jest niezbędne do ustalenia odpowiedzialności PZU SA.

ROZDZIAŁ V

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

§ 32

1. Reklamację, skargę lub zażalenie składa się w każdej jednostce PZU SA obsługującej klienta.
2. Reklamacja, skarga lub zażalenie mogą być złożone w formie:
 - 1) pisemnej – osobiście albo przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe, na przykład pisząc na adres: PZU SA ul. Postępu 18A, 02-676 Warszawa (adres tylko do korespondencji);
 - 2) ustnej – telefonicznie, na przykład dzwoniąc pod numer infolinii 801 102 102, albo osobiście do protokołu podczas wizyty w jednostce, o której mowa w ust. 1;
 - 3) elektronicznej – wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na www.pzu.pl.
3. PZU SA rozpatruje reklamację, skargę lub zażalenie i udziela na nie odpowiedzi, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia ich otrzymania, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 3, PZU SA przekazuje osobie, która złożyła reklamację, skargę lub zażalenie informację, w której:
 - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
 - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
 - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji, skargi lub zażalenia i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji, skargi lub zażalenia.
5. Odpowiedź PZU SA na reklamację, skargę lub zażalenie zostanie dostarczona osobie, która je złożyła, w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji, z tym że odpowiedź można dostarczyć pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek osoby, która złożyła tę reklamację, skargę lub zażalenie.
6. Osobie fizycznej, która złożyła reklamację przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
 - 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
 - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą tej osoby w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
7. Reklamacje, skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostki organizacyjne PZU SA, które są właściwe ze względu na przedmiot sprawy.
8. Reklamacje uregulowane są w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym oraz w ustawie o dystrybucji ubezpieczeń.
9. PZU SA przewiduje możliwość pozasądowego rozwiązywania sporów.
10. Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla PZU SA do pozasądowego rozpatrywania sporów, jest Rzecznik Finansowy, którego adres strony internetowej jest następujący: www.rf.gov.pl.
11. PZU SA podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
12. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
13. W przypadku umowy zawieranej za pośrednictwem Internetu, konsument ma prawo skorzystać z pozasądowego sposobu rozstrzygnięcia sporów i złożyć skargę za pośrednictwem platformy internetowej systemu rozstrzygnięcia sporów (Platforma ODR) zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. – adres: <http://ec.europa.eu/consumers/odr/>. Za działanie Platformy ODR odpowiada Komisja Europejska. Adres poczty elektronicznej do kontaktu z PZU SA to: reklamacje@pzu.pl.
14. Językiem stosowanym przez PZU SA w relacjach z konsumentem jest język polski.
15. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
16. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.